

موضوع تدریس: پروژه سمینار/تمقیق

پیشنیاز: آمار پیشرفته / روش تمقیق

مدت تدریس: ۳۴ ساعت

نوع واحد: ۲ واحد نظری

گروه هدف: دانشجویان ترم ۲ مقطع کارشناسی ارشد مامایی

محل اجرا: دانشکده پرستاری و مامایی مشهد

گروه مدرسین: ناهید گلماکانی، معصومه کردی، فرزانه جعفرنژاد، شهلا نورانی، ناهید جهانی

مسئول درس: ناهید گلماکانی (Golmakanin@mums.ac.ir)

شرح درس:

این درس به منظور رشد بینش و تواناییهای دانشجویان در تهیه و تنظیم طرح پژوهش و نقد مقالات تمقیقی ارائه می گردد. دانشجویان در طی این درس با طریقه نگارش طرح پژوهش بر اساس مطالب آموخته شده در درس روش تمقیق آشنا می گردند. بدین گونه که برای هر دانشجوی موقعتی فراهم می گردد که با انتخاب یک مساله قابل پژوهش در علوم پزشکی بر اساس فرآیند تمقیق، در طی انجام تمرینهای بخشهای مختلف تمقیق، اصول پژوهش را فراگرفته و توانایی لازم را در جهت آماده نمودن طرح مقدماتی یا پیشنهادی پژوهش در رابطه با مسائل و مشکلات خاص صرفه ای اعم از آموزش، مدیریت خدمات بالینی و بهداشتی کسب نماید. علاوه بر این، ضمن آشنایی با روش بررسی و نقد گزارشهای پژوهشی انتشار یافته قادر خواهد شد یک پژوهش علمی را بر طبق اصول نقد و بررسی نماید.

هدف کلی درس:

بطور کلی این درس به منظور فراهم آوردن فرصتهای یادگیری در جهت کسب دانش و مهارت دانشجویان در انجام یک پژوهش علمی و علاوه بر آن کسب توانایی نقد پژوهش های انجام شده قبلی ارائه میگردد.

اهداف اختصاصی درس:

۱. بر طبق معیارهای انتخاب موضوع یک عنوان پژوهشی را انتخاب و تدوین نماید.
۲. بیان مسئله را در ارتباط با موضوع انتخاب شده بنویسد.
۳. هدف کلی و اهداف اختصاصی پژوهش را بنویسد.
۴. فرضیات و سوالات مربوط به پژوهش خود را بنویسد.
۵. متغیرهای پژوهش خود را از نظر نوع، نقش و مقیاس سنجش بنویسد.
۶. تعریف نظری و عملی متغیرها، محدودیتها و پیش فرضهای پژوهش خود را بنویسد.
۷. چارچوب پژوهش خود را بنویسد.

۸. مطالعات قبلی مرتبط با پژوهش خود را بررسی و خلاصه ای از سه مطالعه را گزارش کند.
۹. طرح پژوهش و نوع مطالعه خود را بنویسد.
۱۰. جامعه/ نمونه/ محیط/ روش نمونه گیری/ روش جمع آوری اطلاعات خود را بنویسد.
۱۱. ابزار مناسب جهت جمع آوری اطلاعات تهیه نماید.
۱۲. روشهای تاییدروایی و پایایی ابزار پژوهش را بنویسد.
۱۳. جداول تو خالی را تنظیم و پیچیدگی تجزیه و تحلیل داده های پژوهش خود را توصیف نماید
۱۴. روشهای مناسبی برای تجزیه و تحلیل داده های پژوهش انتخاب نماید.
۱۵. یافته های پژوهش را تفسیر نموده و ضمن مقایسه آنها با یافته های تحقیق های قبلی، بحث و نتیجه گیری کند
۱۶. اصول اخلاقی در پژوهش و کدهای اخلاقی مربوطه را تعیین نماید.
۱۷. موارد کاربرد نتایج پژوهش خود را شرح دهد.
۱۸. پژوهش انجام شده قبلی را بر اساس اصول صحیح روش تحقیق نقد کند.

نمونه تدریس :

کلاسها بصورت سفنرانی ، پرسش و پاسخ تشکیل می گردد. با فن پرسش و پاسخ فراگیر تشویق می شود تا اطلاعات خود را درباره فرآیند تحقیق بیان کند. از این طریق دانشجو قادر خواهد بود، ضمن شرکت فعال در جلسات پرسش و پاسخ بتواند تفکر نقاد را در خود پرورش داده و عقاید خود را در کلاس بیان نماید اصول نقد و بررسی نیز در کلاس مطرح گردیده تا از این طریق توانایی نقد پژوهش علمی در دانشجویان رشد و توسعه یابد.

در رابطه با نگارش طرح پژوهش پیشنهادی و بکارگیری فرآیند تحقیق تمرینهایی در پنج بخش توسط دانشجویان تدوین و بصورت شفاهی در کلاس ارائه و پس از بحث و تبادل نظر نقد اساتید و دانشجویان و بعد از لحاظ نمودن اصلاحات لازم بصورت کتبی ارائه می گردد.

طرح اجرایی :

آموزش طی یک جلسه در طول ترم در روزهای چهارشنبه ساعت ۴-۲ انجام خواهد شد.

وظایف دانشجویان :

➤ مساله گزینی :

دانشجویان باید یک مساله قابل پژوهش را در زمینه آموزش، مدیریت و یا خدمات بالینی در رابطه با رشته انتخابی خود برگزینند. بدین منظور هر دانشجوی مساله پژوهشی که مورد علاقه او می باشد در نظر گرفته و سپس با مراجعه به نوشته های مختلف علمی و تحقیقی، مساله را بررسی کرده و پس از مشاوره، تصمیم نهایی خود را در مورد انتخاب یک مساله پژوهشی اتخاذ نماید.

➤ شرکت فعال در ارائه مطالب :

دانشجویان در پنج جلسه مروری بر مطالب درس روش تحقیق در پنج بخش خواهند داشت که ارائه آن بصورت شفاهی (با ارائه power point) خواهد بود.

➤ ارائه شفاهی تمرینات :

مطالب هر بخش بصورت سفرانی و پرسش و پاسخ خواهد بود. دانشجویان در رابطه با مساله انتخابی خود تمرینات هر بخش را تکمیل نموده و بعد از جلسه مرور محتوی هر بخش، تمرینات را بطور شفاهی (با ارائه power point) به کلاس ارائه خواهند داد

➤ ارائه کتبی تمرینات :

دانشجویان یک هفته پس از ارائه شفاهی تمرینات، برگه های تمرینات خود را تکمیل و به صورت کتبی به مسوول درس تحویل خواهند داد .

➤ ارائه شفاهی طرح پژوهشی :

دانشجویان باید طرح پژوهشی پیشنهادی خود را با بکارگیری نظرات و پیشنهادات داده شده در ۲۰-۱۸ صفحه تنظیم و در موعد مقرر بطور شفاهی (با ارائه power point) به کلاس ارائه دهند.

➤ ارائه کتبی طرح پژوهشی :

دانشجویان پس از ارائه شفاهی طرح پژوهشی ، با رعایت آیین نگارش و بر اساس نظرات و پیشنهادات اصلاحی، طرح پژوهشی خود را اصلاح و آنرا در موعد مقرر تحویل نمایند.

➤ ارائه نقد و بررسی :

دانشجویان پس از انتخاب یک مقاله تحقیقاتی آنرا بر طبق اصول آموزش داده شده نقد نموده و به صورت کتبی در موعد مقرر تحویل نمایند.

ارزشیابی :

روش ارزشیابی تکوینی	۵٪
مضمر منظم در کلاس و شرکت فعال در بحث های کلاسی و نقد مطالب دیگران	۱۰٪
ارائه کنفرانس در کلاس در مورد روش تحقیق	۱۰٪
ارائه شفاهی محتوی و تمرینات هر بخش	۱۵٪
ارائه کتبی تمرینات هر بخش بصورت منظم و اصلاح آنها	۱۰٪
ارائه شفاهی طرح پژوهشی و دفاع مستدل از آن	۳۰٪
نگارش و ارائه گزارش نهائی طرح تحقیق خود در زمان مقرر	۱۵٪

فهرست محتوا و ترتیب ارائه درس

مدرس	موضوع	جلسه
گروه اساتید	- معارفه و معرفی درس - مروری بر مبمٹ انتخاب عنوان و مسئله تمقیق	جلسه اول
گروه اساتید	- ارائه گزارش عناوین انتخابی دانشجویان ، مساله تمقیق و نقد آن (مسئله گزینی)	جلسه دوم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر مبمٹ بیان مسئله و زمینه تمقیق - ادامه مسئله گزینی	جلسه سوم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر اهداف، سئوالات، فرضیه و پیش فرض و تعریف واژه های تمقیق - گزارش مبمٹ بیان مسئله و زمینه تمقیق دانشجویان و نقد آن	جلسه چهارم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر پارچوب نظری و پنداشتی تمقیق - گزارش اهداف، سئوالات، فرضیه و پیش فرض تمقیق و تعریف واژه های دانشجویان و نقد آن	جلسه پنجم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر بخش مرور متون تمقیق - گزارش پارچوب نظری و پنداشتی تمقیق دانشجویان و نقد آن	جلسه ششم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر انواع تمقیق و روش اجرا - گزارش بخش مرور متون تمقیق دانشجویان و نقد آن	جلسه هفتم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر روائی داخلی و خارجی تمقیق و نقد آن. - گزارش نوع تمقیق و روش اجرا دانشجویان و نقد آن	جلسه هشتم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر منابع داده ها (جامعه، نمونه، محیط پژوهش، مجم نمونه، روش نمونه گیری و روش گردآوری داده ها) در تمقیق - گزارش روائی داخلی و خارجی تمقیق دانشجویان و نقد آن	جلسه نهم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر متغیرهای تمقیق، روشهای کنترل متغیرهای مدافله گر و روش تدوین جدول متغیرها - گزارش منابع داده ها در تمقیق دانشجویان و نقد آن	جلسه دهم
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر ابزار تمقیق روائی و پیاپی ابزار - گزارش متغیرهای تمقیق دانشجویان و نقد آن	جلسه یازدهم
دانشجو	- مروری بر روشهای تحلیل داده ها، بمٹ و تفسیر داده ها	جلسه دوازدهم

گروه اساتید	- گزارش ابزار تمقیق،روائی وپایائی ابزار دانشجویان و نقدآن.	
دانشجو گروه اساتید	- مروری بر ملامطات اخلاقی در تمقیق و کاربردهای تمقیق - گزارش بمت و تفسیر داده ها دانشجویان ونقدآن.	جلسه سیزدهم
دانشجو گروه اساتید	- کارگاه اصول مقاله نویسی، روشهای انتشار و نقد علمی مقالات	جلسه چهاردهم
دانشجو گروه اساتید	- گزارش جدول زمانی و برآورد هزینه های تمقیق -ارائه مقاله برگرفته ازطرح پژوهشی کلاس و نقد یک مقاله علمی	جلسه پانزدهم
گروه اساتید	-ارائه شفاهی و کتبی گزارش نهائی	جلسه شانزدهم
گروه اساتید	-ارائه شفاهی و کتبی گزارش نهائی	جلسه هفدهم

منابع:

- ۱- آذر گشپ، ا. "روش های تمقیق در علوم پزشکی." تهران: لادن، ۱۳۷۶
- ۲- فویی نژاد، غ. " روشهای پژوهش در علوم تربیتی." انتشارات سمت، ۱۳۸۰
- ۳- ستوده مزاح، اسفندیار، دژگام، محمود، زعیم، مرتضی. "تمقیق در سیستمهای بهداشتی." تهران: انتشارات معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۷۶
- ۴- محمد، کاظم. نهپتیان، وارثکس. ملک افضلی، مسین. "روش های آمار و شاخصهای بهداشتی." تهران: گروه مولفین ۱۳۶۹
- 5- Burns.N, Grove.S."the practice of nursing research" W.B. Sanders, Philadelphia, 2009.
- 6- Polit D.F, Beck C.T, Hungler, B.P. "Essentials of Nursing research", Lippincott, Philadelphia, 2006.
- 7- Walsh M, Weigens L, Introduction to Research.UK: Nelson Thorns, 2003.